VIIKONVAIHDE

MAISTERI JA MAAJUSSI

Mikko Savola ja Tuula Peltonen korostavat vanhempien roolia nuorten liikuntainnoittajina.

Lisää virtaa liikunnasta

Kansanedustajat **Tuula Peltonen** (sd.) ja **Mikko Savola** (kesk.) sanovat kodin olevan nuorille tärkein liikuntavaikuttaja. Vasta seuraavana tulevat yhteiskunnan keinot.

Liikuntaa vaille jäävien lasten ja nuorten määrä on tutkimusten mukaan kasvanut hälyttävästi, mikä osaltaan lisää syrjäytymisriskiä.

”Koulu- ja vapaa-ajan liikunnan ei tule olla raakaa urheilua vaan mukavaa harrastamista. Esimerkiksi uusi tulokas frisbeegolf sopii kaiken ikäisille, on helppo oppia ja aloittaminen maksaa vain muutaman kympin. Tällaiset lajit voivat innostaa liikuntaan laajemminkin”, arvelee Savola.

Peltosen mielestä isä ja äiti ovat ensisijaisesti vastuussa lastensa liikkumisesta.

”Vanhemmat kuljettavat liian usein lapsiaan autoilla kouluun ja harrastuksiin lyhyilläkin matkoilla, vaikka ne taittuisivat yhtä hyvin jalan. Liikuntanälkää on pystyttävä sopivasti ruokkimaan harrastuksin ja hyötyliikunnalla.”

Hän muistuttaa, että myös kouluissa tehdään merkittävää liikuntakasvatustyötä.

Tuntijaon uudistuksessa aiotaankin hallitusohjelman mukaisesti lisätä liikunnan opetusta.

Nuorta kuunneltava

Savolan mukaan pallon pitää olla nuorella itsellään liikuntaan liittyvissä tavoitteissa.

”Jos lapsen tai nuoren ei anneta harrastaa sitä lajia mitä hän itse tahtoo, lopettaa se lähes aina kiinnostuksen koko urheilua kohtaan.”

Ähtäriläisedustaja selvittäisikin lapsiperheiden liikuntatoiveita kyselyillä, joiden perusteella voitaisiin kohentaa esimerkiksi maaseudun harrastuspuitteita.

”Myös liikuntapalvelut kuuluvat kuntalaisille koko maassa. Kunnilla on velvollisuus huolehtia asukkaidensa liikunta- ja virkistystoiminnasta”, Peltonen muistuttaa.

Raha ratkaisee

Liikuntaharrasteista jäävät usein paitsioon vähävaraisten perheiden lapset, koska varusteet ja urheiluseurojen kausimaksut ovat niin kalliita.

”Harrastaminen ei saa jäädä kiinni rahasta. Valtion tulee osoittaa taloudellista tukea kunnille liikuntatoimen menojen kattamiseksi”, Tuula sanoo.

”Keskeistä on ohjata varoja siten, ettei kustannuksia muodostuisi niin paljon harrastajille kautta linjan. Selkeitä investointeja vaaditaan vasta sitten, kun urheilu on ammattimaisempaa”, linjaa Mikko.

Pojasta polvi paranee

Maisteri ja maajussi kertovat jälkikasvunsa saaneen liikuntakipinän, mutta edustajien oma reippailu on jäänyt ajanpuutteen vuoksi liian vähälle.

”Poikani on pelannut koko ikänsä jääkiekkoa, ja tyttäreni ratsastaa”, Peltonen kertoo.

Savolan perheen alle puolitoistavuotiaalla pojalla on puolestaan jatkuvasti meno päällä ja kävelyn alkeet opittu.

RIKU-MATTI AKKANEN

PAIKANNIMI KERTOO

Etunimiä kartalla

Kaarinan kaupunki on saanut nimensä pyhän Katariinan mukaan nimetyltä kirkolta. Kertomuksen mukaan tämä oppinut nainen kääntyi kristityksi Aleksandriassa 200-luvun lopulla. Ajan taitavimmat filosofit yrittivät puhua hänelle järkeä sillä seurauksella, että hekin kääntyivät kristityiksi.

Katariina yritettiin polttaa rovioilla, mutta tuli ei tarttunut häneen. Hänet yritettiin teilata, mutta teilipyörä hajosi hänen kosketuksestaan. Pyörä tunnetaan katariinanpyöränä, jollainen on kuvattu Kaarinan vaakunaan.

Vasta mestaamalla Katariinasta päästiin eroon.

Loviisa sai nimensä, kun kuningas Adolf Fredrik kävi siellä kuningatar Loviisa Ulriikan kanssa tarkastusmatkalla. Pariskunnan vanhimmasta lapsesta tuli myöhemmin kuningas Kustaa III, jonka mukaan on nimetty muun muassa Kustaanmiekka Suomenlinnassa.

Monet miesten nimet ovat muotoutuneet talonnimiksi, joista ne ovat laajentuneet kylännimiksi. Esimerkiksi Päijät-Hämeeseen aikoinaan muuttanut Heino on antanut nimen Heinolan kaupungille.

Karjalan Kannakselta löytyy kaksi miehen nimeä, Johannes ja Antrea. Johannes ja Andreas olivat Jeesuksen opetuslapsia ja kalastajia. Kalastukseen liittyvät myös kunnat: Johannes sijaitsee Suomenlahden rannalla ja Antreasta on löydetty yksi maailman vanhimmista kalaverkoista.

Kaukana näistä ei ole myöskään Andreaan veli, Pietari, kalastaja hänkin.

TOPI LINJAMA

Mihin demareita (enää) tarvitaan?

Tekemään sitä, mitä he eivät halua tehdä, sanoo politiikan tarkkailija.

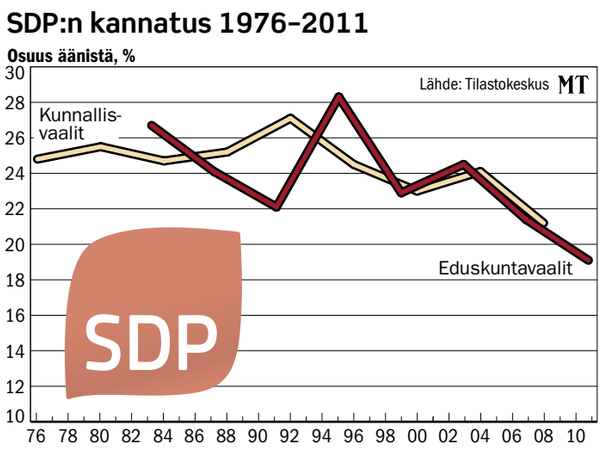

Kun Suomen työväenpuolue perustettiin 113 vuotta sitten, sen tavoitteena oli saada Suomeen yhtäläinen äänioikeus, naisten ja miesten tasa-arvo, kahdeksantuntinen työpäivä ja maksuton kouluopetus. Muun muassa.

Puolueesta tuli Suomen suurin heti ensimmäisissä vaaleissa 1907.

Ykkösasema säilyi lähes seuraavat sata vuotta, ja alkuaikojen tavoitteetkin saavutettiin ajat sitten.

Vuosi sitten demarien kannatus oli eduskuntavaaleissa 19,1 prosenttia. Kuukausi sitten presidentinvaaleissa SDP:n ehdokas **Paavo Lipponen** keräsi 6,7 prosentin saaliin.

Mitä demarien kannatukselle oikein tapahtui?

”Uudistuskyvyttömyys, kerta kaikkiaan”, sanoo kirjailija **Tommi Uschanov**.

”Tragedia on, että sosiaalidemokraatteja tarvitaan, mutta sellaisiin asioihin, joita se ei ole valmis Suomen kansalle antamaan.”

36-vuotias Uschanov työskentelee kirjallisuuden ja asiatekstin kääntäjänä ja on kirjoittanut poleemisia kirjoja.

Näillä ansioilla demarit ja vasemmistoliittolaiset kutsuvat häntä puolueosastoihinsa ja ”kaiken maailman kissanristiäisiin” kertomaan, mitä niiden pitäisi tehdä kannatukselleen.

Ja Uschanov kertoo. Sosiaalidemokraatit ovat jämähtäneet ajamaan saavutettuja etuja, unohtaneet työelämän ulkopuolelle pudonneet kansalaiset, kieltäytyneet uudistumasta sekä laiminlyöneet nuoret.

Kansalaispalkalla selkeyttä systeemiin

Väestön vanheneminen tekee sen, että SDP on omassa vankilassaan: työllä luotu hyvinvointivaltio ei kestä, ellei sen kuluja karsita ja esimerkiksi eläkeikää nosteta.

Tähän ei suostuta, koska suhde SAK:hon on tiivis ja ay-liike ei tingi saavutetuista eduista. Köyhien ja työtä tekevien välillä pitää säilyä hajurako, Uschanov selvittää.

Siksi ei työelämän ulkopuolellakaan olevien ihmisten sosiaaliturvaa korjata, ellei samalla paranneta työssä käyvien etuja. Kaikkeen tähän ei ole varaa.

Isolla osalla kansaa ei kuitenkaan ole saavutettuja etuja. SDP:tä tarvittaisiin nyt pitämään näiden puolta. Vihreiden ajama kansalaispalkka suoraviivaistaisi sosiaaliturvaa ja olisi linjassa sosiaalidemokratian parhaan perinteen kanssa, Uschanov sanoo.

”Kokoomuksesta sanotaan, ettei ihmisille saa antaa rahaa ilmaiseksi. Mutta niin tehdään jo! Verkoston monimutkaisuus vain peittää sen, kun rahaa jaetaan eri summia ja eri nimikkeillä.”

Keisari uusissa vaatteissaan siis.

Ihan kuin vanhat ajattelutavat olisivat lempiruokaa, johon mieluummin tukehdutaan kuin yskitään pois.
TOMMI USCHANOV

Vanha maailmanselitys ei enää päde

SDP:n tulisi uudistua paitsi politiikaltaan myös henkilöiltään.

Lipponen ei menestynyt, koska nyt äänestäneet nuoret eivät muista hänen pääministeriaikaansa. He olivat silloin viisivuotiaita.

Mutta myös puheenjohtaja **Jutta Urpilainen** ja pian expuoluesihteeri **Mikael Jungner** ovat yli kaksi kertaa vanhempia kuin nuorimmat äänestäjät.

”Aiemmin SDP:n ministerit olivat alle kolmekymppisiä, nyt rivikansanedustajatkin ovat myöhäiskeski-ikäisiä. He ovat tulleet mukaan, kun Suomi oli täysin toisenlainen.”

Savupiipputeollisuuden yhteiskunnassa demarien antama maailmanselitys teki ymmärrettäväksi sen, mitä työelämässä tapahtui. Mutta samaa kertomusta ei voi pakottaa nykyisen työelämän päälle, Uschanov sanoo.

Jos siis ennen ajateltiin, että puolueita ja joukkovoimaa tarvitaan, nyt maailma tuntuu valmiilta, ”viimeiseltä versiolta”.

Keskustaa ja SDP:tä on pidetty nykyisen Suomen rakentamisvaiheen ja kokoomusta valmiin Suomen puolueena.

”Mutta ei Suomi ole tullut valmiiksi. Parhaita nykytilanteen säilyttäjiä ovat historiassa olleet ne, jotka taipuvat muutoksiin.”

Myös palvelualoja edustavan SAK-laisen PAM:n hallintopäällikkö **Esa Suominen** katsoo, että SDP:n poliittinen linja on vain joukko kannanottoja ilman punaista lankaa. Puolue ei toteuta arvojensa mukaista politiikkaa ja on menettänyt identiteettinsä.

Suomisen mukaan kokoomus on menestynyt, koska siihen luotetaan talous- ja työllisyysasioissa. Se myös painottaa arvoja eikä ihmisten yhteiskunnallista taustaa, ja on siten kaikille avoin puolue.

Peruskannattaja makaa haudassa

Vaikka Tommi Uschanov on pyydetty paikalle ja hänen ajatuksilleen on vasemmistossa nyökytelty, tuloksia ei näy.

”Tässä on uskomaton epäsuhta. Ihan kuin vanhat ajattelutavat olisivat lempiruokaa, johon mieluummin tukehdutaan kuin yskitään pois.”

Ja kannatus laahaa, kunnes kenties hiipuu. Ay-liikkeen valtaa odottaa samansuuntainen mutta hitaampi alamäki.

Uschanovin mukaan SDP:n kannatuksen laskusta paljon isompi osa selittyy kannattajien kuolemalla ja uusien hankkimisvaikeuksilla kuin muihin puolueisiin siirtymisellä ja äänestämättä jättämisellä.

”Olen hämmästellyt näissä vaalitappioiden jälkeisissä analyyseissä sitä toistelua, että ’emme saaneet peruskannattajiamme liikkeelle’. Ei peruskannattajia ole enää olemassakaan.”

Iso osa heistä on jo haudassa, ja loput elävät eri maailmassa.

MARKKU VUORIKARI

”Demarit pystyttivät järjestelmän, joka oli aikoinaan maailman paras. Mutta sillä ei voi perustella, että se olisi vieläkin maailman paras”, Tommi Uschanov sanoo.

Ratkaisevimmat ovat ensimmäiset vaalit: jos kansalainen äänestää 18–vuotiaana, hän äänestää myöhemminkin.

Äänestämään houkuteltu 18–vuotias äänestää seuraavat 70 vuotta, kun taas hernesopalla kalasteltu kuusikymppinen ehkä vain parit.

Nuoret näkevät vain kaksi puoluetta

Viime vaaleissa kokoomus ja perussuomalaiset ovat ajaneet SDP:stä ja keskustasta ohi näiden omilla aseilla: syrjäisten ja työläisten äänillä. Keskustan asema on SDP:tä sikäli helpompi, että äänestyskäyttäytyminen on vahvemmin periytyvää.

Nuorten mielissä Suomessa on keskustaa äänestävän maaseudun ulkopuolella kaksipuoluejärjestelmä: kokoomus ja vihreät.

Vihreiden kannatus ei kuitenkaan riitä uudistuksiin.

”Demareilla on sen verran jämäkannatusta jäljellä, että se olisi tarkoituksenmukaista saada hyödynnettyä.”

Yksi keino nostaa kannatusta olisivat kunnon vaalilupaukset oikeista asioista. Nyt SDP lupasi vain torjua eläkeiän noston ja heittäytyä hankalaksi EU-asioissa, Uschanov huomauttaa. Tätä vaalilupausta nyt lunastetaan 26 muuta maata vastaan.

EIJA POUTANEN

SDP pitää valtakunnalliset puheenjohtajapäivät viikonvaihteessa Vantaalla ja puoluekokouksen 24.–26.5. Helsingissä.

MARJA AIRIO/LEHTIKUVA

SDP on vanhentunut keulakuviensa mukana ja punainen lanka on hukassa, arvostelijat sanovat. Puolueen pitäisi tuoreuttaa esimerkiksi käsitystään nykyajan työelämästä, jos se haluaa äänestäjikseen nuoria.

Historiasta voisi oppia

Tommi Uschanov on kirjoittanut kirjat Mikä vasemmistoa vaivaa? ja Suuri kaalihuijaus yhteiskunnallisesta tietämättömyydestä ja uudistusten tarpeesta.

Syksyllä häneltä ilmestyy kirja historiasta: siitä, että suomalaisia syyllistetään taaksepäin tuijottelusta, mutta oikeasti tämä kansa ei tunne historiaansa.

Mitä sieltä pitäisi oppia?

”Sitä, että asiat ovat olleet ja voivat tulevaisuudessakin olla toisin. Myös asioiden pysyminen ennallaan vaatii uudistumista. Jos ei uudistuta, asiat muuttuvat huonompaan suuntaan.”

Suuri kaalihuijaus kertoo siitä, kuinka ihmiset – niin poliitikot kuin rivikansalaiset – luulevat tietävänsä asioita, mutta eivät tiedä.

Kirjan nimi viittaa siihen, kun amerikkalaiset kauhistelivat toisen maailmansodan aikaista kaalinsiementen hinnan sääntelyä. Kansan keskuudessa alkoi kiertää huhu kaalia koskevasta viranomaismääräyksestä, jossa oli 30 000 sanaa. Todellisuudessa kyse oli kaalinsiemenen määritelmästä, johon tarvittiin vain ytimekkäät 11 sanaa.

Huhun tarkoitus on todistaa byrokratian käsissä riistäytyneisyys ja poliitikkojen pahuus, Uschanov sanoo.

”Että sellaiseen vähäpätöiseen asiaan kuin kaaliin tuhlataan tällainen pitkä teksti. Tosiasiassa sellaista ei ole koskaan ollut olemassakaan, mutta huhu täyttää ensi vuonna 70 vuotta.”

”Tämä on esimerkki ilmiöstä, joka täysin paikkansa pitämättömänäkin kestää isältä pojalle, koska se hivelee ihmisten valmiita ennakkoluuloja.”

EIJA POUTANEN